

Kastraattilauluperinne

Kastraattilauluperinne kukoisti Euroopassa 1600–1800-luvuilla. Lauluperinne keskittyi vakavaan oopperaan ja kirkkolauluun. Kastraattilaulajia oli kahdensadan vuoden aikana yhteensä 100 000; 70 % ammattilaulajista oli lapsena kastroidu. Nuoria, alan opiskelijoita kutsuttiin nimellä eunuco/castrati ja arvostettuja mestareita nimellä musico/virtuoso (muusikko/taituri). Kuuluisimpia lauluperinteen edustajia olivat Farinelli, Caffarelli, Senesino, Gizziello, Annibali, Scalzi, Barnacchi ja Carestini. Esimerkiksi Farinelli ansaitsi 250-kertaisesti tavalliseen työntekijään, kuten poliisi tai käsityöläinen, verrattuna.

Naislaulajia oli vähän, eivätkä naiset saaneet laulaa kotona eivätkä kirkkovaltiossa. Vain joidenkin kaupunkien, kuten Napolin ja Venetsian oopperoissa, oli naislaulajia. Näissä oopperoissa sukupuolesta ei aina oltu niin tarkkoja - mieslaulaja saattoi esittää naisroolia, naislaulaja miesroolia ja mies- ja naisesiintyjät saattoivat esityksen kuluessa vaihtaa vaatteita ”napolilaiseen tapaan”. Pääosat laulettiin aikakauden tapaan korkealla äänellä ja niitä esittivät tavallisimmin kastraattilaulajat. He saattoivat esittää sekä mies- että naisrooleja. Kastraattilaulua oli todennäköisesti myös luostareissa.

Kastraattilaulajaksi päädyttiin julmalla tavalla eli yleensä niin, että köyhä perhe myi poikansa, jolla oli hyvä lauluääni. Poika kastroidiin 7–13-vuotiaana ja otettiin opetukseen. Yleensä pojat itse vastustivat kastraatiota. Oli joitain poikia, jotka itse tätä toivoivat. Kastraatio saattoi johtua myös lääketieteellisestä hoidosta, koska tyraa hoidettiin kastraatiolla. Osa laulajista oli myös ns. luonnon kastraatteja eli heidän äänensä sopi kastraattilauluun. Tiedetään, että esimerkiksi intersukupuolisia oli joukossa. On mahdollista, että mukana oli satoja intersukupuolisia laulajia.

Käytäntöä kritisoitiin valistuksen ajoista asti epähumanina. Erityisesti Ranskassa oli voimakasta kritiikkiä. Aateliston romahdus 1700-luvulla vaikutti vakavan oopperan ja siihen liittyvän kastraattilauluperinteen hiipumiseen. Kirkko toisaalta tuomitsi ja toisaalta suosi kastraattilaulua. Kastraattilaulu lakkautettiin kokonaan 1900-luvulle tultaessa. Nykyajan sopranisteilla ja kontratenoreilla on ääniala, joka on lähellä, mutta ei täysin vastaa, tämän perinteen laulajien äänialaa. Näillä laulajilla testosteroni on hieman vaikuttanut ääneen, kun taas kastraattilaulajilla testosteroni ei vaikuttanut ääneen lainkaan. Osalla nykyajan sopranisteista ja kontratenoreista on intersukupuolinen tausta esimerkiksi siten, että geneettisen miehen miestyypiset ominaisuudet ovat vain osin tai ei lainkaan kehittyneet. Tunnettuja nykyhetken sopranisteja ovat Radu Marian, Michael Maniaci ja Javier Medina (linkki YouTubeen).



Farinelli (Jacopo Amigonin maalaus)



Giovanni Carestini

Kiinassa kastraattilaulua oli ollut jo 300 vuotta ennen ajanlaskumme alkua. Kastraatioita oli tehty tuhansia vuosia hovien ja haaremeiden palveluskunnalle. Jo 400-luvulla Bysantissa Konstantinopolin kirkossa oli kastraattilaulajia. Kirkko oli ostanut heidät Espanjan muslimihallitsijoilta, jotka pitivät eunukkeja vartijoina haaremeissa ja virkamiehinä. Lauluperinne alkoi 1500-luvulla Italiassa.